Prevencija: „Klikni zdravo“ – Prevencija i rana intervencija za smanjenje primjene i zlouporabe alkohola, droga i drugih oblika ovisnosti mladih u Hrvatskoj

Provoditelj: HUHIV
Godina provedbe: 2024

Kratki opis programa
Program ima za cilj osnažiti mlade ljude da donose zdrave odluke u vezi s uporabom i eksperimentiranjem s drogama, alkoholom, cigaretama, internetom, kockanjem te mentalnim zdravljem i nasiljem.

Sažetak programa
Mapiranje potreba zajednice, razvijanje mobilne aplikacije za bolji obuhvat mladih i pravovremeni pristup samopomoći i prevenciji svih vrsta ovisnosti i povezanih šteta pomoću interaktivnih informacija i integracijom učinkovitih metoda edukacije.

1. Županije provedbe
Grad Zagreb

2. Datum početka i završetka programa
Datum početka: 15.11.2023
Datum završetka: 14.11.2025

3. Ostvaruje li program formalno partnerstvo u zajednici
da

4. Ako da, s kim (suradnik u provedbi)
Hrvatski zavod za javno zdravstvo (HZJZ)

5. Dosadašnja iskustva udruge/institucije u provođenju istog ili sličnih programa
Mjesto provedbe programa: Cijela Hrvatska
Godina u kojoj se program provodio: 2021.-2024.
Broj obuhvaćenih korisnika: 9489

6. Je li program originalno autorsko djelo nositelja ili je preuzet za korištenje uz dozvole autora
Izvor programa: Originalni program
Originalni naziv programa na jeziku s kojeg je preuzet:

7. Razina preventivnih intervencija
Univerzalna

8. Okruženje na koje je program primarno usmjeren
Zajednica

9. Rizični i zaštitni čimbenici na koje program cilja
Rizični čimbenici: Rizična ponašanja djece i mladih vezano uz eksperimentiranje sa sredstvima ovisnosti i ponašajnim ovisnostima- uporaba sredstava ovisnosti (pušenje, droge, alkohol) i ponašajne ovisnosti (kockanje / igre na sreću,

prekomjerna uporaba interneta / mobitela) među mladima; nedostatak percepcije o štetnim učincima (kratkoročno i dugoročno) uključujući savjete o prevenciji; nedostatak sustavnog i kvalitetnog razvoja životnih vještina mladih koje imaju ključnu ulogu u prevenciji ovisnosti i rizičnih oblika ponašanja; nedostatak znanja u informiranosti i pristupu roditelja u prevenciji rizičnih ponašanja i zdravog usmjeravanja svoje djece.
Zaštitni čimbenici: - Sprječavati i suzbijati pojavu svih oblika ovisnosti među djecom i mladima te rizično ponašanje djece i mladih vezano uz eksperimentiranje sa sredstvima ovisnosti i ponašajnim ovisnostima (zaštititi djecu i mlade od započinjanja konzumacije droga i drugih sredstava ovisnosti i poticanje na suprotstavljanje izazovima svih vrsta ovisnosti i poboljšati vještine rješavanja problema i donošenja odluka vezanih uz rizike ovisnosti – prevencija na individualnoj razini)
- Promocija mentalne, emocionalne i ponašajne dobrobiti zajednice kako bi se stvorilo povoljno okruženje za izbjegavanje razvoja visokorizičnih ponašanja i pojave ovisnosti (razvijanje pozitivnog mnijenja i stavova u zajednici i javnosti o nekorištenju droga i izbjegavanju razvoja ponašajnih ovisnosti, promicanje zdravih stilova života kao alternativu za eksperimentiranje i primjenu rizičnih ponašanja za razvoj ovisnosti – prevencija utjecajem na okolišne čimbenike)
- Smanjiti postojeće rizike i štetna ponašanja povezane sa ovisnostima o drogama, akloholu, cigaretama i internetu, što je prije moguće (smanjiti utjecaje šteta nastalih ovisnošću o drogama, akloholu, cigaretama i internetu jačanjem kapaciteta za pravovremeno prepoznavanje rizika i problema s ovisnostima te pomoći prilikom upućivanja na stručne službe pomoći i podrške)

10. Procjena potreba

Način provedbe: Provedeno mapiranje potreba društvene zajednice koje obuhvaća osobe koje su liječeni ovisnici o drogama, mlade osobe koje su u riziku od ovisnosti i drugih rizičnih ponašanja i osobe koje su dugoročno isključene s tržišta rada; Analiza Europskog istraživanja o pušenju, pijenju alkohola i uzimanju droga među učenicima; Analiza rezultata istraživanja stanja kvalitete života ovisnika, s gledišta aktivnih i liječenih ovisnika o drogama na području Republike Hrvatske; Analiza rezultata istraživanja o stanju u području ovisnosti u općoj populaciji Republike Hrvatske.
Očekivani rezultati: Dugoročno, očekujemo utjecaj na osnaživanje mladih ljudi da donose zdrave odluke u vezi s uporabom droga, alkohola, cigareta, interneta, kockanjem, mentalnim zdravljem odnosno ostvarenje utjecaja na suzbijanje i sprječavanje pojave svih oblika ovisnosti među djecom i mladima te rizičnih ponašanja adolescenata i mladih vezanih uz eksperimentiranje sa sredstvima ovisnosti i ponašajnim ovisnostima.
Također, projektom želimo doprinijeti osnaživanju obitelji i roditelja i ostalih osoba u okruženju mladih kako bi im mogli pružiti bolju podršku u stjecanju znanja i razvoju vještina za odupiranje svim oblicima ovisnosti, jačanju kapaciteta stručnjaka koji rade s adolescentima i mladima, u području obrazovanja te prevencije ovisnosti, uključujući i sve liječnike na primarnoj razini zdravstvene zaštite.

11. Trajanje programa

Trajanje jednog ciklusa programa u tjednima: n/a

12. Ciljevi programa

Opći: Opći cilj preventivnog programa je osnažiti mlade ljude da donose zdrave odluke u vezi s uporabom i eksperimentiranjem s drogama, alkoholom, cigaretama, internetom, kockanjem te mentalnim zdravljem i nasiljem.
Specifični: Posebne ciljevi su inovativni pristup koji se sastoji od više strategija - od upotrebe digitalnih interaktivnih alata samopomoći i edukacije do interaktivno-edukativnih, alternativnih aktivnosti:
- Mapirati potrebe lokalne zajednice u području prevencije ovisnosti i smanjenja šteta
- Izrada i uspostava interaktivne mobilne aplikacije za samopomoć i samoprocjenu rizičnih ponašanja te online edukaciju opće populacije i ranjivih skupina temeljem rezultata mapiranja potreba i izrađenog kataloga edukacija s fokusom na razvoj životnih vještina
- Obuhvatiti mlade prije nego što počnu korisititi droge, cigarete, alkohol, kockanje i prekomjerno korištenje digitalnih sadržaja – putem organiziranih edukacija i uključivanja mladih u oblikovanje javnih kampanja te putem promocije i posjeta / preuzimanja digitalne platforme / mobilne aplikacije i njenih sadržaja
- Obuhvatiti mlade koji već eksperimentiraju ili koriste sredstva i/ili ponašajne ovisnosti – putem praćenja količine

posjeta interaktivnim sadržajima digitalnih alata i ostvarenih kontakata podrške
- Povećati razinu znanja o svim vrstama ovisnosti i posljedicama ovisnosti kod mladih te zdravog razvoja životnih vještina
- Ojačati postojeću infrastrukturu samopomoći, informiranja i podrške za prevenciju ovisnosti
- Informirati javnost o štetnim zdravstvenim i socijalnim posljedicama svih vrsta ovisnosti te o učinkovitim metodama prevencije

13. Ciljana skupina
Opća populacija, Srednja škola, Obitelj / roditelji, Stručnjaci (u odgojno-obrazovnom i zdravstvenom okruženju te u organizacijama civilnog društva koji rade sa osobama u riziku od ovisnosti ili osobama koje imaju različite vrste ovisnosti)

14. Korisnici programa
Opis korisnika: - Opća populacija mladih (učenici, studenti, adolescenti, mladi)
- Adolescenti i mladi u riziku od ovisnosti (mladi koji razmišljaju o eksperimentiranju s drogama; mladi koji rekreativno koriste droge; mladi u kontaktu sa okolinom koja potiče alkohol, pušenje, kockanje; učenici sa socijalnim problemima/školskim neuspjehom, mladi u marginaliziranim socijalnim okruženjima/zajednicama, mladi u institucijama…)
- Opća populacija– obitelji, roditelji osoba koje koriste droge (roditelji i drugi članovi obitelji ovisnika, djeca trenutnih i bivših ovisnika), lokalna zajednica
Broj korisnika na godišnjoj bazi:

15. Metode korištene u programu
Radionica, Medijska kampanja, interaktivna mobilna aplikacija za samopomoć i samoprocjenu rizičnih ponašanja te online edukaciju opće populacije i ranjivih skupina

16. Program je evaluiran
da

17. Vrsta provedene evaluacije
Da - Evaluacija procesa i učinka

18. Metoda evaluacije
Do sada su provedene dvije evaluacije, u obliku mapiranja potreba društvene zajednice i evaluacije i recenzije sadržaja od strane stručnjaka iz područja prevencije ovisnosti i smanjenja šteta. Ostale evaluacije se planiraju provesti u tijeku provedbe aktivnosti u 2025. godini a podrazumijeva: fokus grupe i upitnike, evaluaciju i recenziju sadržaja od strane stručnjaka, intervjue i uključivanje ciljne populacije u oblikovanje promotivnih aktivnosti.

19. Evaluatori
Unutarnji i vanjski

20. Najvažniji rezultati evaluacije
Sukladno rezultatima mapiranja potreba lokalne zajednice, ključni rezultati ukazuju na potrebu ciljanja dvije skupine: mlade i roditelje. Također, nedostatak informacija o štetnim učincima raznih vrsta ovisnosti kao i metoda prevencije s naglaskom na preventivne programe koji ohrabruju razvoj životnih vještina koje su istaknute kao ključne za prevenciju rizičnih ponašanja. Radi se o individualiziranoj perspektivi koja zahvaća i mlade u riziku od razvoja ovisnosti, i roditelje koji žele raditi na odgojnim vještinama za prevenciju razvoja ovih izazova mentalnog zdravlja i razvoja.
- provedeno mapiranje potreba loklane zajednice u području prevencije ovisnosti
- izrađen izvještaj o rezultatima mapiranja potreba društvene zajednice
- izrađeni i recenzirani sadržaji za ciljne skupine

- izrađeni interaktivni alati za ciljne skupine
- izrađene interaktivne edukacije razvoja životnih vještina (reelsi za mlade i katalog za grupne radionice)
- izrađena mobilna aplikacija sa definiranim sadržajima kao alat samopomoći i podrške u prevenciji ovisnosti (za mlade i roditelje)

21. Program je promoviran u okviru medijske kampanje na nacionalnoj i/ili lokanoj razini
Promoviran: ne
Sadržaj i tijek kampanje: Planira se u tijeku 2025. godine

22. Ukupni proračun programa za jednu godinu provođenja (HRK)
30.000,00 eur

23. Izvori financiranja
Vlastita sredstva (HRK):
Gradsko financiranje (HRK):
Županijsko financiranje (HRK):
Nacionalno financiranje (HRK): 30.000,00 eur
Drugi izvori (HRK):